

Komárom: Czuczor Gergely utca vadgesztenye- fasor

Kezelési terv

2024

Készítette: Barina Zoltán

Tartalom

1.	Azonosító adatok	3
1.1.	Jogszabályi háttér	3
1.2.	A védett érték adatainak frissítése	3
1.3.	Dokumentumfotók	5
2.	Természetvédelmi célkitűzések	8
3.	Részletes természetvédelmi kezelési terv	8
3.1.	Természetvédelmi stratégiák	8
3.2.	Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	9
3.2.1.	Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	9
3.2.2.	Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme	9
3.2.3.	Látogatás	9
3.2.4.	Oktatás és bemutatás	10
3.2.5.	Kutatás, vizsgálatok	10
3.2.6.	Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra	10
3.2.7.	Táj- és kultúrtörténeti értékek	10
3.2.8.	Természetvédelmi infrastruktúra	11
3.2.9.	Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak	11
3.3.	Adminisztráció	11
3.4.	A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata	11

1. Azonosító adatok

1.1. Jogszábi háttér

Védetté nyilvánító határozat: Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről

Kategória: természeti emlék

Védetté nyilvánítás indoka, természetvédelmi célja: nincs külön megadva, nevéből adódóan

hrsz.: 328 (a védetté nyilvánítási rendeletben nem szerepel)

Kiterjedése: -

Helyi építési szabályzat szerinti besorolása: Közlekedési célú közterület - Helyi út területe (egyéb út)

Egyéb kapcsolódó rendelkezések:

A védetté nyilvánító önkormányzati rendelet további részleteket nem tartalmaz.

1.2. A védett érték adatainak frissítése

A természeti emlék elhelyezkedése:

A védett vadgesztenye-fasor a Czuczor Gergely utca Beöthy Zsolt utca és Erdélyi utca közötti szakaszán, a páratlan oldalon található (11–37. házszámok között).

Védettséget jelző tábla_a fasor Erdélyi utca felőli végén található.

A fasorban összesen 19 közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) található, becsült koruk 30–90 év, átlagosan 70 év körüliek.

Azonostó	Fafaj	N	E	Törzskerület (cm)
241118_310	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743510	18.124499	35
241118_311	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743488	18.124571	25
241118_312	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743428	18.124802	60
241118_313	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743303	18.125260	60
241118_314	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743299	18.125343	50
241118_315	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743190	18.125754	55
241118_316	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743176	18.125855	45
241118_317	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743155	18.125922	50
241118_318	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743058	18.126261	50
241118_319	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743035	18.126355	45
241118_320	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743023	18.126443	45
241118_321	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.742987	18.126531	40
241118_322	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.742994	18.126614	50
241118_323	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.742852	18.127051	55
241118_324	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.742810	18.127281	50

Azonostó	Fafaj	N	E	Törzskerület (cm)
241118_325	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.742769	18.127469	65
241118_526	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743750	18.123470	50
241118_527	<i>Acer platanoides</i>	47.743673	18.123702	
241118_528	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743567	18.124208	40
241118_529	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47.743553	18.124316	30

1.3. Dokumentumfotók

Középkorú vadgesztenye a Felvidéki utca sarkán

Védettséget jelző tábla az Erdélyi utca felől

Egyedi madárodús vadgesztenye a Czuczor Gergely utca 35. előtt

2. Természetvédelmi célkitűzések

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken meghatározott alapvető természetvédelmi cél a kiemelt zöldövezeti területek, növénytársulások, valamint védett állatfajok és egyedi természeti értékek megtartása, a biodiverzitás fenntartása. További cél a szennyezések megakadályozása, minimalizálása, a természeti és kulturális értékek megismerésére irányuló kutatás, oktatás, turizmus támogatása.

Ezek a célkitűzések kiterjesztendők a helyi jelentőségű védett természeti területekre, amely magában foglalja a természetvédelmi területeket és a természeti emlékeket, így a Czuczor Gergely utcai vadgesztenye-fasort is.

Rendeltetés: A Czuczor Gergely utca területén levő vadgesztenye-fasor megőrzése és a fák által biztosított élőhelyek (fészkelő- és szaporodóhelyek, mikroélőhelyek) kedvező természetvédelmi helyzetben történő fenntartása.

Célkitűzés:

- A tájképi jelentőségű fasor fennmaradásának biztosítása
- A jelentősebb dendrológiai értékkel bíró vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) fák megőrzése
- A fasor fáihoz kötődő élővilág védelme
- A természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3. Részletes természetvédelmi kezelési terv

3.1. Természetvédelmi stratégiák

A Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.), az összes komáromi helyi védett területre és értékre vonatkozó önkormányzati rendelet 2. melléklete szerint:

a) Az agresszívan terjedő invazív növényzetet vissza kell szorítani, a tájidegen fákat folyamatosan hazai, tájban honos fafajokra (tölgy, kőris, stb.) kell cserélni – utóbbi kitétel az idegenhonos fákban álló fasorra nem alkalmazandó

b) A különlegesen ritka, védett, fokozottan védett növény- és állatfajok populációnak védelmét biztosítani kell

c) Az értékek bármilyen szennyezését, rongálását meg kell akadályozni.

d) A természetvédelmi szempontból értékes, kívánatos állapotot rögzíteni kell és fenntartani a beavatkozások minimalizálása mellett.

Az Czuczor Gergely utcai vadgesztenye-fasor védelmének célja a fasor és a benne található faegyedek megőrzése (ld. 3. fejezet). A természetvédelmi cél elérése érdekében a fő – általános – tennivalók a következők:

- A fasor egyszeri, teljes rekonstrukciója (növény-egészségügyi kezelés, beteg és menthetetlen fák eltávolítása, majd ezek pótlása, menthető fák nyesése). Az egyszeri, teljes rekonstrukcióra vonatkozó kezelési módok az egyes fák állapotának megfelelően:
  - jó állapotban lévő, idős fák: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;

- jó állapotban lévő, idős fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel: a száraz csúcsok levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- idős jelentősen sérült koronaformájú fák: az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése;
- idős, jelentősen korhadt törzsű és ágazatú fák: a madár, illetve denevérvédelem, valamint alsóbbrendű korhadéklakó fajok miatt megtartandók. Az idős ágak visszavágása, a fagyöngy eltávolítása, régi sebhelyek kezelése, a korábban betonozott üregek utókezelése, a törzsbelső kitisztítása, vízkivezetés megoldása;
- leromlott, erősen károsodott fák, illetve deformálódott koronájú vagy korona nélküli fák: eltávolítást, szükség esetén tuskókiásztást követően pótlás sorfa jellegű fakkal;
- középkorú, szép koronájú, egészséges fák az első pótlásból: kezelést nem igényelnek, esetlegesen sarjlevágás;
- jó állapotban lévő, középkorú fák, kismértékben károsodott ágrendszerrel, fagyöngyfertőzéssel, erős számú tősarjjal: a száraz ágvégek levágása, a fagyöngy eltávolítása, sarjlevágás;
- fiatal, egészséges, megfelelő helyre telepített fák: nem igényelnek kezelést.
- A faegyedek egészségi állapotának nyomon követése
- A faegyedek egészségi állapotának fenntartása aktív kezeléssel
- A fasor jellegének fenntartása

3.2. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fasor egyetlen kezelési egységet képez, melynek megfeleltetése:

ÁNÉR-kód: S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

3.2.1. Művelési ághoz kapcsolódó természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- A természetvédelmi kezelési tervben nem részletezett vagy nem szabályozott kezelési előírásokat a területen az illetékes hatóság egyedi államigazgatási eljárásban határozza meg.

3.2.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása, fajok védelme

- A fák megőrzését elősegítő beavatkozások (száraz, letört ágak eltávolítása, sebkezelés, stb.) vegetációs időszakon kívül, de a denevér betelelés és az énekesmadarak költési időszaka előtt kell elvégezni.
- A fasor alatti gyeperes rendszeres kaszálása.
- A fenntartó kezelések során ügyelni kell az odúlakó fajok jelenlétére.
- A fák tövében levő gyepfelület növelése
- A fák betegségek és kártevők elleni védelme

3.2.3. Látogatás

- A fasor területe szabadon, időkorlátozás nélkül látogatható (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).

- A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a kezelő időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.

3.2.4. Oktatás és bemutatás

- Ismeretterjesztési célból arra alkalmas helyeken tanösvényeket lehet létesíteni, ahol a természeti emlék növénytani és állattani értékeiről szerezhethetnek ismereteket a látogatók. (vö. 2. melléklet a Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 15/2015. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. § (2) bekezdéséhez, 3.11. Látogatás, ismeretterjesztés, sport).
- A látogatás és bemutatás célját szolgáló, tájba illő létesítmények összes alapterülete nem haladhatja meg a tervezési terület 0,05%-át.
- A fasor történetének megismertetése
- Az oktatást és bemutatást elősegítő új információs táblák készítése
- A Zöld Komárom applikációba való integrálása.

3.2.5. Kutatás, vizsgálatok

- A terület egészén a terület állapotát befolyásoló vizsgálatok a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezései szerint végezhetők, beavatkozással nem járó kutatások a fenntartó felé történő bejelentés és egyeztetés után végezhetők.
- A fasorhoz kötődő élővilág felmérése és nyomon követése
- A fasor történetének felkutatása

3.2.6. Terület- és földhasználat, természetvédelmi infrastruktúra

- A területen minden ipari és bányászati tevékenység tilos
- A területen új épület és építmény csak úgy helyezhető el, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A meglevő infrastruktúra-hálózat karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A meglevő közművek karbantartása során az eredeti állapotot helyre kell állítani
- A területen új építésű közmű csak úgy építhető vagy vezethető át, ha az a fákat és gyökérzetüket nem érinti
- A területen növényvédő szert és irtószereket csak a fák egyedi védelme érdekében szabad használni.
- A tervezési területen belül a szükséges vegyszerezést csak egyedi engedéllyel és természetvédelmi hatósági ellenőrzése mellett szabad végezni.
- A fasor folytonosságát fenn kell tartani
- A tervezési terület a jelenlegitől eltérő területfelhasználási egységbe nem sorolható.

3.2.7. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A teljes fasor tájképi jellegét meg kell őrizni.
- A fasorból csak abban az esetben távolítható el fa, ha ez a természetvédelmi célok megvalósítása érdekében szükséges. Az eltávolított fákat pótolni kell.
- A fapótlásokat előnevelt, földlabdás sorfa jellegű suhángokkal kell elvégezni vegetációs időn kívül

- A fapótlásokat a fasorban lehetőleg a fák eredeti helyén kell elvégezni, a faközbe ültetés egyedi természetvédelmi hatósági elbírálást követően lehetséges.
- A faápolás során megengedett a koronaalakítás, a sérült és beteg koronarészek eltávolítása, a tősarjak eltávolítása, az üregek gondozása, a fagyöngy folyamatos eltávolítása.
- A tájképi szempontból nem megfelelő objektumok eltávolítása.

3.2.8. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi státust jelző táblák kihelyezése a fasor elején és végén.
- Információs táblák kihelyezése.

3.2.9. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- Természetvédelmi beavatkozásokon kívül a fasoron egyéb beavatkozások nem végezhetők el.

3.3. Adminisztráció

- Biztosítani kell, hogy a természeti emlék a kijelölt természetvédelmi kezelő vagyonkezelésében legyen.
- A védetté nyilvánító jogszabályban ki kell jelölni a természeti emlék megfelelő kompetenciákkal rendelkező természetvédelmi kezelőjét (v.ö. Komárom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015 (X.22) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 2. §)
- A védettség hatálya rendeletben pontosítandó (fafaj, elhelyezkedés, rendelet hatálya)

3.4. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A védettség hatálya haladéktalanul pontosítandó és az érintettek erről megfelelő módon tájékoztatandók.

Jelen kezelési terv folyamatos előírásai határidőhöz nem kötöttek. Az egyszeri beavatkozások mielőbbi megvalósítására kell törekedni.

A természetvédelmi kezelési terv előírásainak betartását a természetvédelmi hatóság ellenőrzi, a kezelési tervben megadott kezelési feladatok végrehajtását a természetvédelmi kezelő és Komárom Város Önkormányzata ellenőrzi.

A természetvédelmi kezelési tervet 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosítási javaslatokat megtenni. A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatát Komárom Város Önkormányzata, a terület természetvédelmi kezelője és a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság végzi, szükség esetén szakértő(k) bevonásával.